

Referat Hållbarhetsforum Fossilfri skärgårdstrafik, Tessinska palatset 25:e januari 2023 (nedtecknat av Gustaf Almqvist och Ulrika Palmblad Wennergren)

Green City Ferries

Björn Gunnerholm presenterade hur bolaget konstruerar eldrivna kolfiberfartyg i Gustavsvik. Man kommer att ha ett första fartyg för skärgårdstrafik klart 2024. Fartyget är anpassat för pendeltrafik men kan inte köras i is. Man ser även över hur tekniken kan anpassas till olika tänkbara rutter.

Vätgasprojektet på Ljusterö

Peter Strömberg berättade om hur ett lokaldrivet vindkraftverk på Ljusterö har väckt både stort engagemang och diskussion. Idag är det på plats, med finansiering från klimatklivet planerar man att genom elektrolys producera ca 200 kg vätgas dagligen. Det finns även planer på att koppla det till aquaponi (grönsaker och fisk).

Candela Technologies

Erik Eklund presenterade bolaget, med inriktning på bärplansbåtar med energieffektiv eldrift, som startade 2014 och sedan dess har växt kontinuerligt (ca 400 personer år 2023). Med medel från klimatklivet har man bland annat tagit fram ny en shuttlebåt för kommersiell trafik vilken beräknas vara klar i slutet av detta år. Man har även fått dispens till högre hastighet än ordinarie hastighetsbegränsning vilket halverar restiden mellan exempelvis Ekerö och Stockholm.

Artemis

Artemis är ett irländskt företag och *David Tyler* gav oss en intressant presentation via länk. Man berättade om hur företagets tillkommit efter Artemis Racing (segelbåtar) och bland annat utvecklat foil-system med eldrift anpassade till en mängd olika båtar.

Eldriven enskrovsbåt för båttaxi eller arbetstrafik

Sune Fogelström beräknade att hans båttaxiverksamhet släpper ut mellan 30 och 40 ton koldioxidkvivalenter per år. För att minska detta har han ingått ett samarbete med ett (ej namngett) skärgårdsvarv för att utveckla en eldriven långsmal enskrovg arbetsbåt (vid marchfart 15 knop är räckvidden 40 sjömil) samt anlagt en solcellspark. Han diskuterade även behovet av laddstolpar och annan elinfrastruktur i skärgården. Vidare visade han på goda förutsättningar i mellanskärgården och drog jämförelser till utvecklingen längs västkusten och Rivieran som goda exempel.

Region Stockholm

Robert Nordevi leder Region Stockholms tonnageutredning som beräknas vara klar under våren. Har tryckt på behovet av samverkan och att noga följa den tekniska utvecklingen. HVO har hittills varit i fokus (under 2022 köpte Sverige 70 procent av världens producerade HVO). Regionen ser nu över hur man kan diversifiera drivmedelslösningar, bland annat tillsammans med en ny metanolfabrik i Örnsköldsvik. Regionen är också partner i "Regions 4 Climate" vilket är ett HORIZON-finansierat internationellt projekt.

Nordiska Skärgårdssamarbetet NSS

Annastina Sarlin från NSS berättade ytterligare om "Regions 4 Climate" och presenterade specifikt delprojektet "Smart skärgårdstrafik". I det ska man ta fram utvecklingsförslag genom att analysera rutter och tonnage i skärgårdstrafiken i Egentliga Finland, Stockholms skärgård och

Åland. Genom att se till dagens situation och framtida behov vill man hitta energilösningar, identifiera nya hamnar och rutter i en helhetslösning.

Klimatklivet

Det nationella klimatklivet som är ett investeringsstöd till lokala och regionala åtgärder som minskar utsläppen av koldioxid och andra gaser som påverkar klimatet presenterades. Presentationen är sammansatt av *Rabail Junaid*, Länsstyrelsen Stockholm.

One Water Foundation

Thomas Ogander berättade om havens viktiga funktion och hur det idag är 40 % mer koldioxid i atmosfären jämfört med innan industrialiseringens början. Av det buffrar haven 90%. För att säkra havens framtida funktion bör den marina utvecklingen följa den som sker på land. Stiftelsen har identifierat behovet av att dels skärpa miljölagstiftningen för sjömackar och dels att byta ut dessa mot mer miljövänliga dito som kan tillgodose nya behov av el och miljövänliga drivmedel. Stiftelsen verkar för att byta ut mackarna i Stockholms skärgård och har beräknat den totala kostnaden för detta till 300 miljoner kr.